

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

درس اول

تاریخ انسان در قرآن

- ❖ دوران حضرت آدم عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ دوران حضرت نوح عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ دوران حضرت صالح عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ بررسی عوامل عذاب شدن اقوام گذشته
- ❖ دوران حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ دوران حضرت یوسف عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ دوران حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ دوران حضرت عیسی عَلَيْهِ السَّلَام
- ❖ دوران پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الف- دعای حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَام

ب- وعده پیامبران بر ظهور پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ج- ویژگی های پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و دین اسلام

۱- جهانی بودن

۲- جاودانه بودن

۳- قرآن کلام خدا

۴- قرآن معجزه ای الهی

نور المجتبر
 نورالهدی
 نورالقرآن
 نورالمتینین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

دوران پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

مقدمه

در درس‌های قبل، به بحثی تحت عنوان تفسیر موضوعی قرآن کریم و موضوع تاریخ انسان در قرآن پرداخته شد. پیامبران الهی نور و رحمت خدا را به بشریت ارائه کرده‌اند. دومین پیامبر صاحب شریعت ابراهیم خلیل است. توسعه‌ی قابل توجهی در دین خدا به دست ایشان انجام شد، دو پایگاه را بنا کردند، یک پایگاه در کنار خانه‌ی خدا و خانه‌ی خدا را با کمک اسماعیل ساختند. یک پایگاه هم در منطقه‌ی فلسطین.

در سرزمین حجاز در کنار خانه‌ی کعبه و در اطراف خانه‌ی کعبه، فرزندان ابراهیم خلیل از نسل حضرت اسماعیل برجا بودند. آن‌ها طواف خانه‌ی کعبه می‌کردند، حج به جا می‌آوردند. این آیین حضرت ابراهیم بود که در این سرزمین بر جای گذاشته بود. حضرت ابراهیم دین اسلام کنونی ما را پایه‌گذاری کردند. با بعثت پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اسلام ابراهیمی با محوریت خانه‌ی خدا و خانه‌ی کعبه به کمال رسید و از زمان حضرت رسول اکرم جهانی شد.

الف - دعای حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَام

نکته‌ی قابل توجه این است که حضرت ابراهیم برای پیغمبر اکرم دعا کردند. در سوره‌ی بقره از آیه‌ی ۱۲۴ تا ۱۲۹ درباره‌ی امامت حضرت ابراهیم و بنای خانه‌ی کعبه به دست ابراهیم خلیل و اسماعیل و بعد از بنای خانه‌ی کعبه از دعاهای حضرت ابراهیم سخن می‌گوید. آخرین دعای او این است: «رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ»^۱. این دعایی بود که حضرت ابراهیم بنا داشتند که... در روایات ما ذکر شده این دعا برای پیغمبر اکرم بود و با رسالت رسول اکرم این دعا به اجابت رسید یا اجابت این دعا مبرهن شد. پس بنیان‌گذار خانه‌ی کعبه ابراهیم خلیل برای پیامبر آخر الزمان و پیامبر اکرم دعا کردند. طبیعی است که حضرت ابراهیم در ذریه‌ی خود به آمدن این پیامبر وعده داده باشند. این وعده مانده باشد یا فراموش شده باشد حرف دیگری است، ولی وقتی که حضرت ابراهیم دعا کردند می‌دانند این دعا به اجابت می‌رسد.

ب - وعده پیامبران بر ظهور پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

از آن طرف در میان بنی اسماعیل وقتی حضرت موسی بن عمران و عیسی بن مریم آمدند، به قوم خود آمدن پیغمبر اکرم را وعده دادند. در سوره‌ی مبارکه‌ی صف کلام حضرت عیسی بن مریم به بنی اسرائیل این چنین در آیه‌ی ۶ نقل شده: «وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ»، عیسی بن مریم به بنی اسرائیل فرمودند که ای بنی اسرائیل، من رسول خدا به سوی شما هستم. «مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ»، من کتاب آسمانی قبل از خود، تورات را تصدیق می‌کنم. «وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ

^۱ - سوره بقره، آیه ۱۲۹.

يَأْتِي مَنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ»، و به پیامبری که بعد از من خواهد آمد و نام او احمد است بشارت می‌دهم. **«فَلَمَّا جَاءَهُم بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ»**.

البته اهل کتاب با این مسئله مخالفت کردند. قرآن کریم درباره‌ی اهل کتاب می‌فرماید که آن‌ها پیغمبر اکرم را مثل فرزندان خود می‌شناختند. **«يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ»**،^۱ معلوم می‌شود که بشارت‌ها فراوان بوده، این قدر بوده که تثبیت اعتقاد ایجاد می‌کرد. در آیه‌ی دیگری می‌فرماید که: **«فَلَمَّا جَاءَهُم مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ»**،^۲ پیامبری که به خوبی مثل فرزندان خود می‌شناختند وقتی به سوی آن‌ها آمد به او کفر ورزیدند. این تاریخ برای پیغمبر اکرم ﷺ محقق شد، ولی از قبل خبر آن بازگو شده بود. همچنان که ما امروز به وجود مقدس و نورانی امام عصر و ظهور نور افشان او در عالم یقین داریم، براساس روایات فراوان از رسول اکرم و از ائمه‌ی هدی ﷺ به همین شکل اهل کتاب به آمدن رسولی ایمان داشتند که جهان رسالت او را پوشش می‌دهد.

نظر برخی از تاریخ دانان و محققین بر این است که قوم یهود به دلیل خاصی از منطقه‌ی خوش آب و هوای فلسطین به مدینه و اطراف مدینه آمدند، قبایل مختلف از نسل‌ها قبل، قبل از ظهور پیامبر اکرم و قبل از بعثت. چون می‌دانستند پیغمبر اکرم در این منطقه صاحب حکومت و قدرت می‌شود، قدرت الهی در دست او قرار می‌گیرد. در مکه ظهور می‌کند و در مدینه‌ی منوره هیمنه و عظمت و نورانیت و صولت او جلوه‌گر می‌شود. این بود که آمده بودند تا این پیامبر از بنی اسرائیل باشد، با این فکر که ما قوم برتر هستیم و باید این پیامبر از بنی اسرائیل باشد. به اطراف مدینه آمده بودند که پیامبر اکرم از میان آن‌ها پدیدار شود و بعد به او ایمان بیاورند و او را حمایت کنند. وقتی که خداوند این پیامبری را در نسل بنی اسماعیل قرار داد آن‌ها بسیار ناراحت شدند، سران بنی اسرائیل حاضر نشدند ایمان بیاورند، علمای یهود حقی را که می‌شناختند کتمان کردند.

قرآن کریم بر این مسئله تصریح دارد، آیاتی در سوره‌ی اعراف می‌بینیم که هم به بشارت تورات و انجیل به پیامبر اشاره دارد، هم به جهانی بودن پیامبر اکرم و دین او و قرآن او اشاره دارد، این که نور قرآن همه‌ی عالم را پوشش می‌دهد. این آیات را که بخشی از آیات درس ما است در سوره‌ی اعراف از آیه‌ی ۱۵۵ تا ۱۵۸ می‌بینیم. در آیه‌ی ۱۵۸ داستان حضرت موسی بن عمران ﷺ و انتخاب ۷۰ نفر از قوم او را بیان می‌کند. حضرت موسی ۷۰ نفر را به میقات آورد، وقتی که آن‌ها را به میقات برد: **«فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ»**^۳، لرزه‌ای شدید منطقه و آن‌ها را فرا گرفت و آن‌ها همه هلاک شدند. حضرت موسی دعا کردند و آن‌ها با دعای حضرت موسی زنده شدند. تا این که در آخر این آیه حضرت موسی دست به دعا برمی‌دارند که: **«أَنْتَ وَلِيْنَا فَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ»**، خدایا تو ولی ما هستی، پس ما را بیامرز و به ما لطف کن، تو بهترین آمرزندگان.

بعد دعای دیگر می‌کنند: **«وَاصْكُتْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ»**، در این دنیا و در آخرت برای ما حسنه را ثبت کن. یعنی خدایا هم حسنه‌ی در دنیا و هم حسنه و خیر در آخرت را برای ما قطعی کن. این دعای حضرت موسی طبق قرائنی که نشان می‌دهد برای قوم بنی اسرائیل بوده است. جواب خدای رحمان این چنین صادر شد: **«قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ»**^۴، عده‌ای از بندگان من و عده‌ای از بنی اسرائیل راه گناه و معصیت را پیش می‌گیرند. آن چنان که قرآن

۱- سوره‌ی بقره، آیه ۱۴۶.

۲- سوره اعراف، آیه ۱۵۵

۳- سوره‌ی اعراف، آیه ۱۵۶.

۴- همان، آیه ۸۹.

می فرماید کار به جاهای بالا می رسد، دست به خطاهای بزرگ می زنند. «وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بَغَيْرِ حَقِّ»،^۱ تا این جا پیش می روند. در قرآن می فرماید: «عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ»، عذاب من به آن ها که بخواهم می رسد. «وَرَحْمَتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ»، رحمت من همه جا را فرا گرفته است. اما آن را برای کسانی تثبیت می کنم که این ویژگی ها را داشته باشند.

«فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ»، رحمت خود را برای کسانی تثبیت می کنم و می نویسم که اولاً تقوا پیشه کنند، «بِتَّقْوَنَ». ثانیاً زکات را بپردازند، «وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ». سوم این که به آیات ما ایمان بیاورند، کتاب آسمانی را بپذیرند. ایمان به کدام کتاب آسمانی مد نظر است؟ تورات؟ یهودی ها تورات را قبول کرده اند. باید بگوییم قرآن است، چون آیهی بعد همین مسئله را روشن می کند. «الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ»، منظور ما از کسانی که به آیات ما ایمان می آورند آن کسانی هستند، آن دسته از علمای یهود که در آینده خواهند آمد و با بعثت پیغمبر اکرم ﷺ مواجه می شوند، رحمت من شامل حال آن ها می شود. آن دسته از علمای یهود که از پیامبر و رسول امی تبعیت کنند، پیامبری که امی بودند، نبی بودند، رسول بودند. هر کدام از این ها مفهومی دارد، امی یعنی کسی که درس نخوانده، نه کسی که درس نمی داند و خواندن و نوشتن بلد نیست.

قرآن هم درباره ی پیغمبر اکرم می فرماید: «وَمَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ»،^۲ پیش از بعثت کتابی نخواندی. «وَأُولَا تَحْتِطُهُ بِيَمِينِكَ»، خطی نوشتی. مثل این که بنا بر این بوده، نمی گوید نمی دانستی. «إِذَا لَأَرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ»، پیامبری که امی است. «الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ»،^۳ آن پیامبری که نام و مشخصات او را در نزد خود مکتوب می یابند. در کجا؟ در تورات و در انجیل. «يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ»، پیامبری که آنان را به خوبی ها امر می کند و از منکرات نهی می کند. «وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ»، پیامبری که آنچه طیب و پاکیزه است بر آن ها حلال می کند، آنچه که در آن خبائث و آلودگی است بر آن ها حرام می کند. «وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ»، برمی دارد از آن ها بارها و بندهای گران و غلهایی را که بر آن ها است.

«فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»، پس آن کسانی که به این پیامبر ایمان بیاورند و او را بزرگ بدارند و او را یاری کنند و از نوری که با او نازل شده است پیروی نمایند، همان گروه رستگاران هستند. این گزارش قرآن از اطلاعاتی که یهود و نصاری در کتاب های خود تورات و انجیل درباره ی پیغمبر اکرم ﷺ داشتند.

ج - ویژگی های پیامبر اکرم ﷺ و دین اسلام

۱- جهانی بودن

بعد از این مقدمات در آیه ی ۱۵۸ اعلام می کند: «قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا»، بگو ای مردم من رسول خدا به سوی همه ی شما هستم. همه ی مردم دنیا. «الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ»، همان خدایی که فرمانروایی آسمان ها و زمین در دست او است. «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ»، هیچ معبودی به جز او نیست. او زنده می کند و می میراند. «فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ»، پس ای مردم - خطاب به همه ی مردم دنیا است - به خداوند و رسول نبی امی خدا

۳- سوره ی اعراف، آیه ۱۵۷.

۲- سوره ی عنکبوت، آیه ۴۸.

۱- سوره ی آل عمران، آیه ۱۸۱.

ایمان بیاورید. «الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ»، همان پیامبری که به خدا ایمان دارد و ایمان می‌آورد و به کلمات او ایمان دارد. «وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ»، از او پیروی کنید، باشد که به راه حق هدایت یابید و واصل شوید.

اگر در نگاهی تاریخی بخواهیم به این مسئله توجه کنیم، از آدم ابو البشر که زمان هبوط انسان این نسل به زمین آمد، تا زمان حضرت نوح که به سوی قوم خود مبعوث شد، تا زمان ابراهیم خلیل که بنیان‌های توحیدی را در عالم برقرار کرد و دو نسل قابل توجه و برگزیده از خود به جای گذاشت، تا زمان حضرت موسی و عیسی بن مریم که قوم بنی اسرائیل را به سوی کلمه الله و توحید دعوت کرد، نهایتاً تا پیغمبر اکرم را ببینیم، می‌بینیم که سلسله‌ی تاریخ انبیاء همین‌طور به تدریج گسترده شده است، تا زمان وجود مقدس رسول خدا که دین خدا جهانی شد. اگر ما بخواهیم با نگاه کردن به همین ویژگی‌ها به پیغمبر اکرم و دین او و قرآن او توجه کنیم، چند ویژگی را باید متذکر شویم. اولین ویژگی همین است که در این آیات ذکر شده، در آیات سوره‌ی مبارکه‌ی اعراف، خصوصاً آیات ۱۵۷ و ۱۵۸. پیغمبر اکرم رسول جهانی هستند و قرآن کتاب جهانی رسول خدا است و اسلام دین جهانی او است و خانه‌ی کعبه معبد جهانی است.

درباره‌ی خانه‌ی کعبه در آیه‌ی ۹۶ سوره‌ی آل عمران می‌خوانیم: «إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ»، این خانه مبارک و هدایت برای همه‌ی مردم دنیا است، خانه‌ای که در بکّه و در سرزمین پر از دحام مکه است. این اولین ویژگی است، درباره‌ی حضرت موسی و عیسی قرائن این است که جهانی نبودند، «رَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ»،^۱ تورات «هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ».^۲ ولی درباره‌ی پیغمبر اکرم تصریح شد و تنها پیامبری است که جهانی بودن او ذکر شده و تصریح شده است. آن هم نه در یک جا، در آیات متعدّد.

۲- جاودانه بودن

در همین جا نکته‌ی دومی را بر این ویژگی اضافه می‌کنیم، شاید بتوانیم بگوییم ویژگی دوم است، آن ویژگی جاودانه بودن است. دین حضرت موسی و حضرت عیسی مقطعی بودند، با رسالت پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به پایان رسیدند. الآن تورات حضرت موسی کتابی که ما مأمور به پیروی از آن باشیم نیست، ولو این کتاب به دست ما برسد که می‌رسد. ما از طریق تورات انداز نمی‌شویم، ما از طریق انجیل انداز نمی‌شویم، اگرچه انجیل به دست ما می‌رسد و مطالعه می‌کنیم و به دست ما رسیده است. در آیه‌ی ۱۹ سوره‌ی انعام می‌فرماید: ای پیامبر به مردم بگو چه چیزی شهادت بزرگتری است یا چه کسی شاهد بزرگتری است؟ «قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ»، بگو غیر من و شما خدا شاهد است که من رسول او هستم.

«وَأَوْحِي إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ»، این قرآن به سوی من وحی شده که شما را و هر کس را که این قرآن به او برسد به وسیله‌ی این قرآن انداز کنم. انداز همان برنامه‌ی رسالت است، این که هشدار بدهم. پس الآن قرآن رسول الله که به دست ما می‌رسد ما با این قرآن انداز می‌شویم و باید به آن عمل کنیم. اگر به دست اروپایی‌ها هم برسد و متوجه باشند وظیفه‌ی آن‌ها هم همین است. همین‌طور به دست مردم استرالیا، آفریقا، آمریکا، هر کجا که باشد، هر کجا دنیا که باشد. هر کس این قرآن به او برسد این قرآن کتاب آسمانی مورد عمل او خواهد بود. در حالی که تورات و انجیل الآن این حکم را ندارند.

۱- سوره‌ی آل عمران، آیه ۴۹.

۲- سوره‌ی اسراء، آیه ۲.

پس دومین ویژگی پیغمبر اکرم جاودانه بودن دین او است. تا چه زمانی؟ تا پایان دنیا. ما این را در آیات متعددی می بینیم. جا دارد به یکی دو مورد از این آیات توجه کنیم. یک آیه آیه ۱۵۸ اعراف بود که ذکر شد، آیه دوم آیه ۱۹ سوره ی انعام که طبق آن الآن قرآن کتاب مندر ما است. آیه سوم آیه ۹۰ سوره ی انعام است، می فرماید: **«فَلَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ»**، بگو من برای رسالت خود اجری نمی خواهم، این کتاب ذکر برای همه ی مردم دنیا است.

آیه چهارم آیه ۳۳ سوره ی توبه است: **«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»**، خداوند پیامبر خود حضرت محمد بن عبد الله ﷺ را با هدایت و دین حق فرستاد که این دین را به تمام معنا به دست او به ظهور برساند. **«لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ»**. طبق معنای دومی که کرده اند دین او را بر همه ی ادیان غالب گرداند، یعنی باید روزی بیاید که قرآن کتاب جهانی باشد و مردم در همه حال به آن عمل کنند. **«وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»**، اگرچه مشرکان دنیا و تفکرات شرک آمیز امروزی بشر نخواهد که کلمه ی توحید حاکمیت پیدا کند، خدا این کار را انجام خواهد داد.

عیناً این آیه در سوره ی صف مجدداً آمده، آیه ۹: **«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»**. یعنی خدا بنا دارد یک روزی این دین را، این قانون را بر همه ی ادیان غالب کند و دینی که در عالم رسمیت دارد همین دینی است که قرآن و پیغمبر اکرم ارائه می دهد. آیا این جاودانه بودن و جهانی بودن قرآن را نمی رساند؟ آیات فراوانی وجود دارد که قرآن ذکر برای همه ی مردم دنیا است. آیه ۴۰ سوره ی احزاب صریحاً از خاتمیت پیغمبر اکرم سخن می گوید: **«مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ»**. پس این دومین ویژگی پیامبر اکرم است که دین او جاودانه است.

۳- قرآن کلام خدا

سومین ویژگی پیامبر اکرم و کتاب او قرآن کریم این است که این قرآن کلمه به کلمه از طرف خدا است. تمام عبارات قرآن عبارات آسمانی است، کلمه ای از خود پیغمبر اکرم نیست. بله، پیامبر مبین قرآن هستند، یعنی این عبارات خدا را می گیرند، تبیین می کنند، توضیح می دهند، به مردم می آموزند، اما متن قرآن آسمانی است. ما در این زمینه آیات فراوانی داریم. در آیه ۶ سوره ی توبه می فرماید که **«وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ»**، اگر فردی از مشرکین از تو پناه خواست، نه به این معنا که من می آیم و مسلمان می شوم، گفت من می خواهم حرف های شما را بشنوم، ای رسول ما به او پناه بده تا این که کلام خدا را بشنود. یعنی قرآن را. از قرآن به عنوان کلام الله یاد می شود، آیه ۶ سوره ی توبه است. **«ثُمَّ أُبْلِغَهُ مَأْمَنَهُ»**، اگر ایمان آورد که به شما ملحق می شود، اگر هم ایمان نیاورد او را همراهی کنید و به محل امن، به سرزمین او برسانید. چون آمده تحقیق کند، قبول کند یا نکند مهم نیست. قرآن کلام الله است.

آیه دیگری که می شود استشهاد کرد آیه اول سوره ی زخرف است، می فرماید: **«حَمْدٌ * وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ * إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»**، ما این قرآن را، کتاب مبین را که در عالم بالا است به صورت عبارات عربی درآوردیم که شما بفهمید. مثل این که از یک محیطی گزارش بدهد. پس قرآن کلام خدا است، این سومین ویژگی است. تورات و انجیل در اصل هم معلوم نیست که تماماً کلام خدا بوده است. ده فرمان گویا عبارات آسمانی است که بر لوحی سنگی حک شد، اما در مورد بقیه ی تورات نمی توانیم اظهار نظر روشنی داشته باشیم. تورات و انجیل فعلی که بازنویسی شده است، تورات طبق نقل تواریخ در حمله ی

بخت النَّصْر سوخت مجدداً نوشته شد. انجیل هم بعد از حضرت عیسی و حتی توسط تابعین، نه حواریین، یعنی نسل دوم شاگردان حضرت عیسی انجیل متعدّد را نوشتند. چهار یا پنج انجیل امروز مورد توجه است.

۴- قرآن معجزه‌ای الهی

اما امتیاز چهارم قرآن معجزه بودن قرآن است، این کتاب آسمانی سند رسالت پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ است. دو ویژگی دیگر را در میان ویژگی‌های فراوان می‌خواهیم عرض کنیم که إن شاء الله توضیح آن را برای بعد می‌گذاریم. یکی جامع بودن قرآن است که بالاترین شریعت، بالاترین کتاب، بالاترین دین و با عظمت‌ترین پیامبر به سوی بشریت با آمدن پیامبر اسلام گسیل شد. قرآن جامع همه‌ی سعادت دنیا و آخرت است. ششمین امتیاز محفوظ بودن قرآن به حفظ الهی است. درباره‌ی این سه ویژگی آخر که اعجاز قرآن و جامعیت قرآن و محفوظ بودن و مصونیت قرآن از هر خطری است إن شاء الله در جلسه‌ی بعد در خدمت شما خواهیم بود.

«وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»

